

NAŠE DUHOVNO ŽIVLJENJE

Buenos Aires, 16. junija 1934.

NUESTRA VIDA ESPIRITUAL

Številka 54

Nedeljsko berilo

Berilo četrte pobinkošne nedelje je izbrano iz pisma apostola Pavla Rimljanom 8, 18-23.

Bratje!

Mislim, da se trpljenje sedanjega časa ne da primerjati s slavo, ki es bo razodela nad nami (1).

Kajti vse stvarstvo željno pričakuje razodetja božjih sinov (2).

Stvarstvo je bilo namreč podvrženo ničevosti (3), ne iz svoje volje, ampak zaradi tistega, ki ga je podvrgel, v upanju, da se bo tudi stvarstvo samo iz suženjstva pokvarjenosti rešilo v svobodo poveljanih božjih otrok.

Vemo namreč, da doslej vse stvarstvo skupno zdihuje in trpi v porodnih bolečinah (4).

Pa ne le ono, ampak tudi mi, ki imamo prvine Duha (5); tudi mi sami pri sebi zdihujemo, ko čakamo posinovljenja (6), odrešenja svojega telesa (7).

(1) Nekateri predstavljajo tudi, da trpljenje sedanjega časa nima nobenega pomena v primeri s slavo, ki se bo zaradi njega razodela nad nami, da je primeroma majhno in ni niti vredno, da se omenja.

(2) Sodnji dan, ko bomo vsi dobri ljudje vstali v poveljanih telesih, in bomo s Kristusom oslavljeni, kateri smo zaradi Njega in z njim trpeli, takrat šele takrat, bomo vsem razodeti kot ljubi božji sinovi, kar bo nekaj tako velikega, da vse stvarstvo že komaj čaka, kar koprni pričakovanja tega velikega dne.

(3) To lažje razumljivo ko dopovedljivo mesto bi morda z drugimi besedami, bolj na široko takole podali:

Zato so bile stvari ustvarjene, da bi človeku služile, da bi mu bile k pridru. V kazni za greh pa je Bog zemljo preklel in odločil, naj človeku tudi stvarstvo več tako ne služi, kakor bi mu sicer. Zemlja in njene moči so postale človeku dostikrat nasprotni. Mislimo na takojenovane elementarne sile: potrese, povodnji, bolezenske epidemije itd.

Tudi človek sam stvari, ki naj bi jih po pameti rabil, dostikrat zlorablja. Mislimo na jed, pijačo, vsakovrstne telesne in duševne zmožnosti in sposobnosti.

Zaradi te razdvojenosti kakor da trpi tudi narava sama in že komaj čaka, da bo spet zavladalo prvo prijateljsko razmerje med njo in človekom, ko bo sodnji dan dopolnjeno naše odrešenje in posinovljenje.

(4) Sveto pismo ponovno govori o prerobenju, popolnem prenovljenju, o rojstvu za nebesa, ki da je, kakor telesno rojstvo, nujno združeno s trpljenjem.

(5) Prvine Duha so darovi Svetega Duha, zlasti vera, upanje in ljubezen, ki so kakor troje v naše duše vsejanih semen, iz katerih bo ob svojem času zrastle poveljanje. V semenu, ki bi mu lahko rekli tudi prvina, se nahaja na nek način na primer že vsa rastlina, ki bo zrastle iz njega. Tako se tudi v nas, ki imamo vero, nahaja na nek način že tudi sad vere, upanja in ljubezni, ki je poveljanie v nebesih.

(6) Posinovljenje se sicer prične z opravičenjem, o čemer je apostol malo prej obširneje razpravljal, dopolnilo pa se bo šele s poveljaniem, ko bo v naše duše vsejano seme vere in dobrih del rodilo tudi sad: poveljanie in plačilo v nebesih.

(7) V tem smislu je apostol malo prej (Rim 7, 24) tako lepo vzkliknil: "Jaz nesrečni človek, kdo me bo rešil telesa te smrti", to je telesa, ki je polno slabega poželenja in vodi v duhovno smrt.

Nedeljska misel, ki si jo med tednom večkrat ponovi: Kateri so s Kristusom trpeli, bodo z njim tudi oslavljeni!

Evangelij

Evangelij četrte pobinkošne nedelje pripoveduje, kako so se Jezusovi učenci, ribiči, trudili vso noč, pa niso ujeli nobene ribe, ko pa so na Jezusovo besedo zopet vrgli mrežo, so ujeli rib s katerimi so tako napolnili dva velika čolna, da sta se skoro potapljala, na kar so učenci, ki doslej še niso stalno hodili z Jezusom, potegnili čolne h kraju, vse popustili in šli za njimi.

Misel, ki jo je mogoče posneti iz evangelijskega besedila in ki jo večkrat med tednom prevdarjaj: Vse premorem, če sem s Kristusom!

Nedeljska molitev

Vljudno prosimo vse verne ljudi, da se pridružijo uradni nedeljski molitvi Cerkve, ki jo bomo odslej redno prinašali v našem listu.

Učenik, vso noč smo se trudili, pa nismo nič ujeli; toda na Tvojo besedo bom vrgel mrežo.

V. Naj se dviga, Gospod, moja molitev

O. Kakor kadilo pred Tvojim obličjem.

M o l i m o. Daj nam prosimo, Gospod, da se bo tek sveta po Tvoji ureditvi za nas mirno uravnal in se bo Tvoja Cerkve nemotene pobožnosti radovala. Po istem Gospodu našem Jezusu Kristusu, Tvojem Sinu, ki s Teboj živi in kraljuje v edinosti Svetega Duha Bog na vse veke vekov. Amen.

Cerkveni koledar

17. julij — četrta pobinkošna nedelja — slovenske božje službe po navadi ob desetih dopoldne in ob štirih popoldne.

18. junij — ponedeljek — spomin svetega dijakona Efrema iz Edese v Mezopotamiji, slavnega pisatelja in doktorja Cerkve.

19. junij — torek — spomin svetih bratov Gervazija in Protazija, ki sta bila v Milanu do smrti mučena zaradi stanovitne vere v Kristusa.

20. junij — sredo — spomin svetega Silverija, papeža in mučenca, ki je bil na povelje brezbožne carigradske cesarice Teodore izgnan iz Rima v tuje, nezdrave kraje, kjer je po mnogih stiskah tudi umrl.

21. junij — četrtek — spomin svetega Alojzija, ki se je odpovedal knežji časti, da je mogel vstopiti v red očetov jezuitov, kjer pa je umrl še kot klerik, mlad pripravnik na duhovski stan.

22. junij — petek — spomin deset tisočih mučencev, ki so bili na gori Ararat v Armeniji zaradi stanovitne vere v Kristusa pribiti na križ.

23. junij — sobota — vigilijski dan, dan spokorne priprave na praznik velikega spokornika Janeza Krstnika, predhodnika Gospodovega.

24. junij — peta pobinkošna nedelja — slovenske božje službe na Paternalu, Avalos 250, po navadi.

Malo katekizma za naše male

V betlehemske okolice so ponoči pastirji čuli pri svoji čredi. In glej, angel Gospodov je stopil pred nje in obsijala jih je nebeška svetloba. Pastirji so se silno prestrašili. Angel jim je pa rekel: "Ne bojte se. Oznanjam vam veliko veselje. Danes se vam je v mestu Davidovem rodil Zveličar. In to vam bo znamenje: Našli boste Dete v plenice povito in v jasl položen." "

In hipoma je bilo tam veliko angelov, ki so Boga hvalili, rekoč:

Slava Bogu na višavah in na zemlji, mir ljudem, ki so Bogu po volji!

Ko so se angeli vrnili v nebesa, so rekli pastirji: "Pojdimo tja do Betlehema in pogledjmo, kar nam je oznanil Gospod."

In pohiteli so ter so našli Marijo in Jožefa in Dete, položeno v jasl.

In pastirji so Boga slavili in hvalili za vse, kar so slišali in videli.

Kdo je prvi prišel Jezusa obiskat?

Prvi so prišli Jezusa obiskat pobožni pastirji.

Kdo je pastirjem oznanil Jezusovo rojstvo?

Pastirjem je Jezusovo rojstvo oznanil angel.

Kje mi lahko obiščemo Jezusa?

Mi lahko obiščemo Jezusa v cerkvi.

Kje je Jezus v cerkvi?

V cerkvi je Jezus na oltarju, v hišici, ki ji pravimo tabernakelj.

Pomni. Obiskuj rad Jezusa v cerkvi, kadar moreš. Pred tabernakljem moli:

Jezus, verujem v té,

Jezus, upam v té.

Jezus, ljubim te nad vse!

Bodi milostljiv meni ubogemu grešniku! Amen.

Jezus, tebi živim,

Jezus, tebi umrjem,

Jezus, tvoj sem živ in mrtev.

Posebno rad pridi v slovensko cerkev na Paternalu, Avalos 250, kadar je v nji slovenska božja služba, to je vsako nedeljo in vsak praznik ob desetih dopoldne in ob štirih popoldne. Prosi starše, naj te pusté, ali pa še boljše, naj gredo s teboj.

Kot pravo za XXXII. mednarodni evharistični kongres v Buenos Airesu prirejajo po vseh večjih krajih Južne Amerike pokrajinske evharistične kongrese, ki so vedno zelo številno obiskani. Naša slika nam predstavlja škofa vsko mašo na evharistični slavnosti v Paraná, ki jo je ob veliki udeležbi ljudstva daroval buenosajreški pomožni škof msgr. Devoto.

Cvetna nedelja

Ko se je Augustin, vseučiliški profesor, kakor bi ga mogli imenovati, zamislil v smisel, veljavo in pomen svojega učenega, pa zgolj posvetnega in celo brezbožnega dela, in hkrati v krščansko življenje mnogih svojih preprostih vrstnikov, je prevdaryl in vzkliknil: Glej, Augustin, tile preprosti ljudje si služijo in grabijo nebesa, ti pa boš ob vsej svoji učenosti pogubljen! Šel je vase, postal duhovnik, škof in svetnik.

Našim cenjenim čitateljicam in čitateljem priporočamo, da še enkrat preberejo začetek Cukalove razlage Ovetne nedelje v zadnji številki našega lista, in ponavljamo svojo radovednost, kaj da si bodo mislili in kaj da bodo rekli tisti naši dragi rojaki in rojakinje, ki se imenujejo kristjane in mislijo da so, pa ne marajo za nobeno bogoslužje, ne za našo slovensko jutranjo sveto mašo, ne za popoldanske večernice, ki imajo za vse ali vsaj za marsikaj dovolj časa, za božjo službo pa ga "pri najboljši volji" ne morejo najti, ki tudi kakšen peso še najdejo za to ali ono veselje, dvajsetih centavov za tramvijo, ki bi jih peljala v cerkev pa mislijo, da nikakor ne morejo utrpjeti, ki so bili pri sveti birmi potrjeni za vojake in če treba mučenec Kristusove, pa jih je priti v Njegovo Cerkev — sram in strah. Veseli bomo, če nam bo kdo izmed njih vsaj pismeno sporočil kako in kaj.

Ur.

Izročanje palm in oljk lahko primerjamo obredu na svečnico, ko nam daje Cerkev sveče. Takrat človek obljubi, da bo otrok luči. Danes pa obljubiš, da boš veren Kristusov spoznavalec, in če treba tudi njegov mučenec.

Ali veš, kaj se pravi biti mučenec?

Mučenec pomeni pričevalec Kristusov, pričevalec v delu in trpljenju, pričevalec v besedi in priznanju na zunaj, tudi če je teško — če bi bilo vedno lahko, bi bili vsi ljudje brez izjeme vedno najboljši Kristjani in Kristusovi pričevalci — tudi če je zaradi stanovitne in dosledne vere v nevarnosti tvoja namišljena čast, premoženje, celo tvoja kri in življenje. Ko si obesil v svojo sobo blagoslovljeno palmo, naj Te vse leto spominja tvoje posvetitve v pričevavca Kristusovega.

Še nekaj. Kakšen je razloček med resničnim Gospodovim trpljenjem pred tisoč in devetsto leti, Gospodovim trpljenjem, in slavnostjo velikega tedna? Razloček je ta: Nekoč je trpel Kristus sam, sedaj pa hoče svoje ude, to je nas kristjane, peljati po križu do vstajenja. Palme v rokah govore: "S Kristusom gremo in Kristus z nami po trpljenju do vstajenja."

2. dejanje:

Procesija s palmami.

Samo kot vitez in mučenec Kristusov, si vreden spremljati Gospoda in kralja mučencev v junaški boj. "Zmagovalec nad smrtjo in pekлом spremljamo v boj", to je pomen drugega dejanja misterija cvetne nedelje, procesije z oljčnimi vejicami in palmami.

Udeležimo se je z globoko zbranostjo!

Predočimo si da živimo v času mučencev: Eden izmed nas je zaradi svoje stanovitne vere obsojen na smrt. Prijatelji ga spremljajo na njegovem zadnjem potu. S kakšnim svetim strahom in spoštovanjem bi hodili.

Procesija se zgane. Spreddaj križ. Krasni spevi nas spominjajo, da Gospodovi apostoli spremljajo zmagovaleca smrti.

Na žalost je procesija s palmami v naših cerkvah samo naznačena. V srednjem veku je šla iz mesta vsi s palmovimi vejicami, znamenji miru, v rokah. Jezusa so upodobili simbolično s križem ali s podobo na oslu. Kako globoka zamisel. Kristjani s Kristusom, to je procesija zmagovancev in junakov, ki spremljajo svojega kralja. Naj bi take procesije spet obudili v življenje! Prosite Vašega župnika! Zlasti otroci naj se je udeleže in navdušeno kaj lepega zapojejo! Vselej, ko zapojejo Hozana naj veselo dvignejo palmove vejice, znamenje veslega zmagovalstva.

Procesija se vrne pred cerkvena vrata. Pevci vstopijo, nato se vrata zapro. Duhovniki in ljudstvo se zberejo pred zaprtimi vrati. Pevski zbor zapoje navdušen slavošpev Kristusom Kralju, ljudstvo pa zadnji pripev (refren) vedno

ponavlja. To je slovita himna, ki jo je na čast Kristusom Kralju zložil škof Teodulf iz Orleana, ko je bil v ujetništvu okoli 821.

Ko je spev končan potrkaja subdijakon s križem trikrat na vrata, ki se nato odpro, nakar gredo vsi v cerkev.

Silno lep pomen ima ta obred: vse človeštvo hrepeni po večnem cilju, po nebesih, ki jih predstavlja cerkev. Vsled izvirnega greha pa so rajska vrata zaprta. Tedaj pride Jezus, stopi na križ in s svojo smrtjo, s svojim zadoštilnim, za grehe sveta pravim trpljenjem potrkaja na nebeška vrata, ki se odpro. Zdaj je vhod v nebo odprt. Zaprl se bo šele spet na sodnji dan. Tako prehaja naša zemeljska procesija v nebeško.

Ko je procesija stopila v cerkev, se pozorišče nenadoma izpremeni.

Veselo smo spremili Gospoda do vhodnih vrat na — krvavo ženitovanje. Prostovoljno in s častjo gre Kristus v strašno trpljenje.

Sedaj se začne Cerkev živo spominjati in si predstavljati strahotno trpljenje Kristusovo, s katerim tudi ona sočustvuje in trpi. Začne se najžalostnejša maša cerkvenega leta. Veliki četrtek prevladuje pri maši namreč veselje zaradi spomina na postavitev zakramenta svetega Rešnjega Telesa. Veliki petek v znamenje obupne žalosti sploh ni prave maše. Veliko soboto pa začne neučakana Cerkev že proslavljati veseli spomin vstajenja Gospodovega.

3. dejanje:

Slovesna maša

Pri mašnem formularju cvetne nedelje stoji v mašni knjigi še sedaj pripisano: "Statio ad Stum Johannem in Laterano — maša pri svetem Janezu v Lateranu", zato, ker so svojčas darovali vsako leto današnji dan sveto mašo v lateranski cerkvi.

S papežem in kardinalskim zborom in vsem krščanskim svetom stopimo torej v duhu tudi mi v to veličastno cerkev božjega Odrašenika, ki naj nam pomeni mesto Jeruzalem, kamor spremljamo Gospoda.

Pri vhodu v cerkev zapoje zbor: "Ko je Gospod šel v sveto mesto, mu je judovsko ljudstvo prišlo nasproti s palmovimi vejami v rokah: "Slava na višavah!" (antifona pri vstopu v cerkev).

Čemu je Gospod šel v mesto? Da bi ga kronali za kralja tako slovesno, kakor slovesno so ga pozdravljale veselja pijane množice? Ne! Zato je prišel Jezus v Jeruzalem, da bi trpel za nas.

Sveta maša nas takoj prestavi v sredo Kristusovega trpljenja. Vse njene dele preveva globoka žalost. Cerkev nam začne slikati trpečega Kristusa. Njene pesmi so žalostni vzdihli iz Kristusovih ust, ki pričajo o njegovi zapuščenosti.

Trije možje sv. pisma nam opisujejo Kristusovo trpljenje in smrt.

a) Kralj in prerok David (pri vstopu, stopinjski molitvi in pri daritveni gostiji).

b) Učitelj narodov in veliki pričevalec križa apostol Pavel (v berilih).

c) Apostol in evangelist Matej (v opisu trpljenja).

I. Kraljevi pevec zapoje sloviti mesijanski 21. psalm. Po enoglasnem pričanju cerkvenih očetov in tudi sinagoge je ta spev direktno mesijanski, to se pravi, da že besedni pomen kaže na Mesija — Kristusa. Razumemo ga kot Davidovo vizijo, kjer gleda prerok Kristusovo križanje. Psalm nam je zato toliko dražji, ker je na križu Gospod sam molil eno njegovo kitico, morda tudi ves psalm. Psalm živo slika višek trpljenja: zapuščenost Gospodovo na križu. Pri petju psalma stojimo v duhu na Golgoti. Pred naše oči stopi žalostna podoba. V prvem delu vidimo nekako razdvojenost Odrašenikovega občutja: po eni strani vdanost, zaupanje, poslušnost do nebeškega Očeta, po drugi strani največjo zapuščenost, brez pomoči. V drugem delu se vrste pred nami različni prizori. Sovražniške slika kot divje ljudi, živalim podobne. Slišimo obupno ugotovitev in prerokbo: "Prebodli so moje roke in noge, in razdelili so si moja oblačila! Suh kakor prah je moj jezik!" Na koncu psalma se občutje popolnoma izpremeni. Kelih trpljenja je prikipel do robu. Zdaj že sije v mraku slava vstajenja.

II. Zagovornik in apostol Križa sveti Pavel opisuje v pismu do Filipljanov glavne poteze Križanega. Pismo podaja krasen opis Jezusovega značaja, katerega najlepša poteza je: "Kristus je bil pokoren do smrti, smrti na križu, zato ga je tudi Bog povišal." Te vrstice bodo glavna vsebina svetih obredov zadnjih treh dni velikega tedna.

III. Tretji propovednik je evangelist sveti Matej. Matej nam riše Gospoda v vsej njegovi človečnosti, v njegovi zapuščenosti prav tako kot ga nam je opisal prerok.

Skoro povsod v cerkvah pojejo popisovanje Jezusovega trpljenja ali pasijon trije duhovniki. Eden predstavlja Evangelista, drugi Kristusa in tretji ostale poedine osebe, ki nastopajo v urah Jezusovega trpljenja med tem ko igra pevski zbor vlogo ljudstva.

Ko se poje pasijon, naj imajo peveci in ljudstvo palmove vejice v rokah, znamenje zvestobe do Kristusa trpečega Kralja.

V cerkvah, kjer ne pojejo slovesnega latinskega trpljenja, naj bero trpljenje s porazdeljenimi vlogami nekateri možje v domačem jeziku.

Če še enkrat pregledamo bogoslužne obrede cvetne nedelje, jih torej lahko razdelimo v troje stopenj:

(Konec: Naslednja stran pod črto)

Franc Kunstelj, št. Vid nad Ljubljano:

Ivan Cankar

Njegova duhovna rast

Zadnji čas so nekateri celo javno obžalovali, da že dalj časa nismo prinesli nobenega življenjepisa naših velikih mož. Naj jim bo ustrezno z današnjim globokim pogledom v Cankarjevo dušo, opazovanjem njegove duhovne rasti.

Pripominjamo, da je ljubljanska Nova založba ravnokar izdala šestnajsti zvezek Cankarjevih zbranih spisov, ki prinaša poleg raznih zanimivih krajših satiričnih, kritičnih in polemičnih spisov zlasti troje najvažnejših Cankarjevih del iz novejši dobe: Belo Krizantemo, Voljo in moč, in Lepo Vido, in zaključuje tako Cankarjevo delo tja do leta 1912.

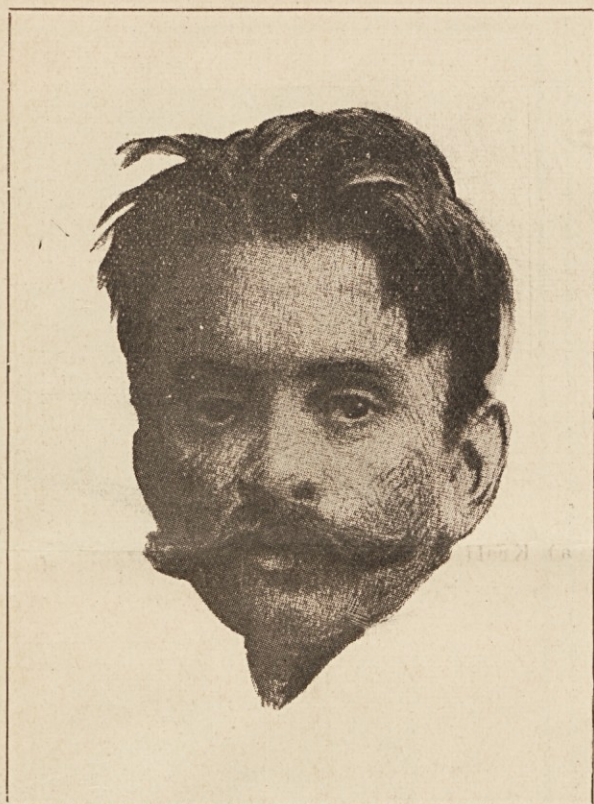
V teh delih je posebno jasen duhovni spor, ki divja v srečo vsakega človeka, ki pa je bil posebno silno občutljivi Cankarjevi umetniški duši. Od teh časov si je pisatelj vedno česče zastavljal večno nerešena nasprotja čistosti in greha, čiste duše in s strastni obremenjenega telesa, ki sta si daleč in tuja, kakor sta si daleč in tuja zvezda in luča. Najbolj abstraktno in težko umljivo Cankarjevo delo Lepa Vida je po urednikovem mnenju ena sama visoka pesem zmage duše nad svetom, "skladnosti dneva in večnosti".

Razumljivo je, da se bomo na Cankarjevo zunanje življenje in na njegovo splošno pisateljevanje še povrnil.

Slika, ki jo prinašamo danes našim cenjenim čitateljem je ena izmed najboljših Cankarjevih podob, kar jih Slovenci imamo. Znamenita je tudi zato, ker nam jo je dala znana angleška umetnica gospa Leonora Lavrinova, žena našega belokranjskega rojaka gospoda Janka Lavrina, profesorja ruščine in slovanskih slovstev na univerzah v Londonu in Nottinghamu.

Lavrinova sta zadnja leta večkrat obiskala našo domovino in je ustvarila gospa Lavrinova ob tej priliki celo vrsto umetniških risb, ki so jih objavile najuglednejše angleške revije, njen mož pa je napisal h tem risbam krajše informativne članke. Oba naša odličnjaka tako na izredno učinkovit način seznanjata angleško govoreči svet z našo domovino, posebno ker gospo Lavrinovo visoko cenijo vsi angleški ljubitelji umetnosti.

Ur.

Ko sem brskal med starimi papirji, mi je prišlo v roke pismo, ki mi ga je pisal že pred leti tovariš iz Beograda. Takole mi je dejal:

"Spomnil si me Cankarja. Njegovih del mi tu manjka, le parkrat mi je prišel v roke, da bi ga bral. Kljub temu ga vedno jasneje spoznavam, ker ga vsak dan vidim, po ulicah, v življenju, v pravdi in resnici. Hvala Bogu, da nam je dala zemlja vsaj enega človeka, ki je razumel vse boli in ki je imel pogum in sposobnost napisati, kar tisoči trpijo, a ne morejo povedati. Tu doli se Cankar nikoli ne bi mogel roditi. Saj smo si tako različni po dušah. Kadar greš mimo njegovega spomenika, odkrij se in prekrižaj, kot bi šel pred kakim znamenjem, saj nam je ta spomenik od najdražjih vsem, ki razumemo bol ponižanih

in razžaljenih, in spet čisto ljubezene do vseh dobrih. Veruj, ...da je Cankar umrl brez greha, ker vsak greh, porojen v njegovi notranjosti, je takoj zamrl v silnem kesu njegove duše..."

Šele danes razumem te besede.

Cankar je od prve rože, ki jo je utrgal v mladosti, šel kvišku preko vseh, zoper vse, dokler ni prišel na vrh in s prečiščenim očesom pogledal nazaj na svojo pot in v "Podobah iz sanj" izpovedal svoj zadnji credo.

Ko je čutil, da ni več daleč smrtni dih ločitve, se je njegovo sree razklalo v grozi in bolesti. Zamislil se je v tajne onostranstva. "Človek, povej, kako si živel, komu živiš?" Ni vedel odgovora. Bolestni klic ni utihnil: "Koga boš v trpljenju klical, da ti bo stal na strani, da bo tvoj besednik pred pravičnim Sodnikom?" — Tedaj se pa dvigne, njegove motne oči se zalesketajo v sladkem nasmehu, njegovo bolno srce pa zapoje trojno zadnjo vsebino: Mati, Domovina, Bog! Šele tretji vzdih je popolnoma potolažil njegovo notranjo razburkanost. Ta izpoved nam jasno priča, da je bilo njegovo življenje en sam velik plamen, katerega zublji so zdaj bolj zdaj manj objemali večno Lepoto in Resnico, do katere je moral potiti krvavi pot.

V Cankarju nimamo samo največjega sodobnega pisatelja v običajnem pomenu, ampak tudi oblikovalca naše narodne duše, ki še danes stoji med nami kot živa osebnost, in še vedno duhovi in oblikuje naše duše.

Mnogim, ki so se v svojem iskanju resnice in pravice oddaljili od bitnega pojmovanja zadnjih vprašanj, kakor je svojsko slovenskemu človeku, kliče naš narodni vikar: "Luč je in Bog je, drugače ne more biti, ne sme biti: nekje je drugo življenje, kjerkoli; plemenitejši, večji, spoznanja polno življenje, nič podobno temu trudnemu, slepemu, zahajajočemu umiranju, ki je zdaj naš delež." In nadalje oznanja, da je "drugo življenje", zakaj "odkod drugače hrepenenje po njem, hrepenenje po smrti, po osvobojenju iz te žalostne ječe!"

Le tak pisatelj—mislec je mogel trpljenje človeka in človeštva za resnico, za dobro in za

pravdo povelečevati z "legendo o Kristovi suknji".

Kaj je "Kristova suknja"? Pustimo besedo pisatelju samemu.

"Brate, čemu jokaš? Raduj se in vriskaj od radosti: tudi ti nosiš Kristovo suknjo, kakor jo nosim jaz. Kakor jaz in kakor silni milijoni trpečih. Pa pride čas in blizu je, ko se bo razodelo vse do konca: da naše trpljenje ni bilo izlito kakor voda v pesek, temveč da nam je pognojilo, zalilo in branilo večno poveljanje; ko se bo razodelo, da je vsaka naša solza osušila tisočero drugih; in ko se bo navsezadnje preslavno razodelo, da smo mi vsi, mi zmagovalci, ki smo trpeli zaradi pravice, nosili rdečo Kristovo suknjo..."

Mnogi bi hoteli gledati Ivana Cankarja enostavnega in doslednega kot napisan in izgotovljen program porabnega v lastnih idejnih dvomih in bojih ter dnevnih potrebah in mukah našega narodnega življenja. A Ivan Cankar ni tak.

(Konec prihodnjic.)

Kateri imajo radi argentinske
revije jim priporočamo

Veliko tedensko revijo

CARAS Y CARETAS

ki si jo lahko kupijo za 20 ctvs
na kateremkoli kiosku

ali pa si jo tudi naročijo pri upravi

BUENOS AIRES, CHACABUCO 151

\$ 2.50 trimesečno

\$ 5.— polletno

\$ 9.— celoletno

oziroma za provinco

\$\$ 3.— 6.— 11.—

in za inozemstvo

dva zlata pesa trimesečno

štiri zlate pese polletno

osem zlatih pesov letno

Izprehod po Vipavski dolini

Mimo vasic Orešje in Višnje pri-
vede cesta v drvarski Podkraj tik pred vsto-
pom v temno Hrušico, ki je pa važen prehod
proti vzhodu. Omenjene so znamenite rimske
utrdbe sredi gozda. Ko so te razpadle, so tem-
plarji pri cerkvi sv. Jederti branili samotne
popotnike. V Hrušici so tudi njeli slovitega
roparskega poglavarja Smodina. Dandanes pa
je po temnih gozdih varno, le začrneli, a po-
šteni oglarji, doma iz Podkrajja, te še lahko
preplašijo. Nad Podkrajem se dviga Strelški
vrh, odkoder je langobardski kralj Alboin za-
hrepenel po rodovitnih italjskih nižinah.

Pod cesto na Črni vrh je globoka rodovit-
na udorina, podobna kraškemu polju; na dnu
doline je prijazna, od sveta ločena vas Polje
s premožnimi posestniki. Za colskim farov-
žem se cepi petero cest. Proti jugu se vijeta
dve: na Ajdovščino in zgoraj pod Križno go-
ro, ki spada pod Col. na Otelo. Po dolgih
klancih preko golih rebri, koder gospodari
"hrvaška burja," (4) smo najprej v Šturijah
s cerkvijo sv. Jurija. Odtod tudi ime št. Ju-
rij — Šturij — Šturije. Okoli po prijaznih
preksošnjih so vasi: Bitnje, Trnje, Grivče,
Kožmani, Žapuže, Šlejkoti in Fužine z roman-
tično preteklostjo, vredno velikega romana.
Tu pri izvirku močnega in mrzlega Hublja, v
zeleni in hladni soteski, so nekoč udarjala
kladiva v Fužinah, škopotali mlini in brnele
žage. Danes se po žalostnih razvalinah solnči-
jo modrasi in poganjajo koprive. Ljudstvo
pravi, da je to kazen božja za brezbožne gos-
podarje, ki niso poznali Gospodovega dne.
Izročilo vé, da jih je "jeremit", puščavnik, ki
je maševal pri cerkvi sv. Antona, opomi-
njal, da bodo ondod še koprive poganjale in se
bodo modrasi solnčili. Nemški gospodarji se
za svarilo, ki se je pozneje tako grozno ure-
sničilo, niso niti zmenili ter še nadalje pre-
grešno živeli in onečaščali Gospodov dan, zani-
čevali postavbo božjo in zapovedi. Pri cerkvi
sv. Antona (iz l. 1673.) nad Fužinami je
bila se pred kratkim znana božja pot. Zapu-
ščen kraj oživlja močni izvir Hublja, ki so
ga dolgo smatrali za izvir Vipave; kar iz nav-
pične skale privre in dela ob dežju do 50 m
visok slap. Ob izvru je "Velika luknja" s
tremi rovi. Bajé se pride po njih do idrijske-
ga "Divjega jezera". Par raziskovalcev je ta
luknja že požrla. Pravijo, da je v osrčju gore
strahovito jezero, ki bo nekoč preplavilo vso
Vipavsko dolino. Da bi Bog odvrnil to nesre-
čo, berejo vsak dan v Rimu po eno mašo. Pa
tudi stare romantike je ob Hublju konec od-
kar so napeljali vodo v umetno jezero. Pod
njim je elektrarna. Iz Hublja so med vojno
speljali tudi dober vodovod po vsej dolini.

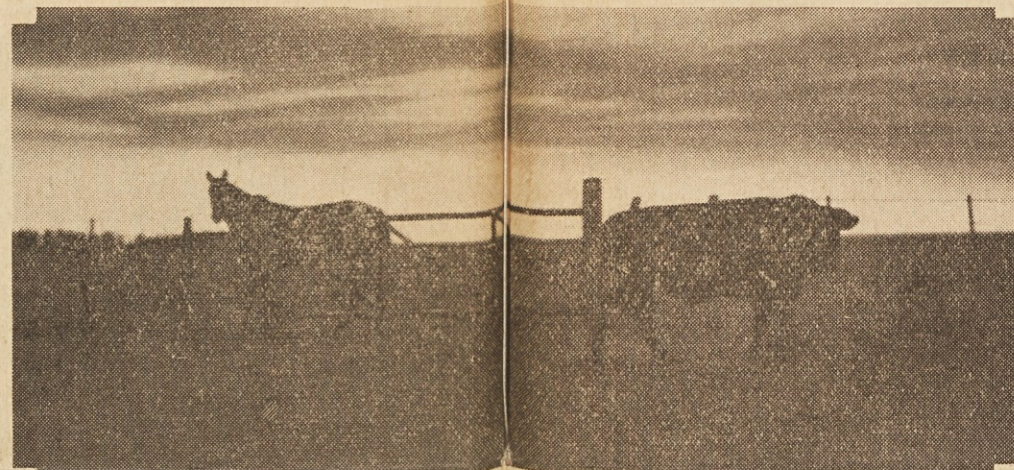
Lepa pot privede ob desnem bregu do Pal z
velikanskimi poslopji stare papirnice, pivovar-
ne in mlina. Tudi tu diha smrt v cvetoči pokra-
jini. Le žaga žvižga še pesem o življenju. Nad
Palami se dviga razdrapano skalovje Gradišče
(225 metrov visoko) z ostanki prastarega gra-
dišča in potem rimske utrdbe. Že smo blizu Aj-
dovščine, ko ugledamo okrogel, na vrhu raz-
drapan, 20 m visok stolp sredi visokih topol ob
Hublju. Zopet priča rimskega četverkotnega

"castra" z 12 stolpi na mestu sedanje Ajdov-
ščine. V okolici Ajdovščine so se tudi merile l.
394 moči krščanskega cesarja Teodozija s po-
ganskimi Evgenijevimi legijami. Danes ima trg
pol kmetsko, pol trgovsko-uradniško lice. Ob-
enem je sejmsko središče za vso Vipavsko. Do-
sti Ajdovcev in Šturcev, katerih ne loči več Hu-
belj z znanim mostom, ima zaslužka v tkalnici
in v mlinu. Nekoliko, zlasti v sosednih Šturi-
jah, je še kotlarjev. Ajdovščina je zrastle na
škodo Vipave, ko so v njo prenesli vse uradne
sedeže od tam in iz sosednega Sv. Križa.

Neverjetno se sliši, a vendar je to Betlehemu
podobno selišče na ljubkem, podolžnem grebenu
183 m visoko in s 1300 prebivalci (s Cesto vred)
od l. 1532. dalje — mesto. Na vzhodnem kon-
cu mesta so še zidine in stolpi gradu grofov At-
temsov, nekdanjih fevdalnih posestnikov Sv.
Križa. Kot dva stražarja se dvigata na obeh
mestnih koncih nad "placom" in nad "gasmi"
zvonika samostanske in farne cerkve. Dosti sta-
rih, vegastih hiš, zlasti v južnem delu mesteca
"v gasah", je zapuščenih. Na severni strani so
pa še lepo ohranjeni mestni zidovi in vrata.

Na kriškem, kakor tudi na plaškem hribu so
se že v starih časih dvigala gradišča. Pod njimi
so premagale krščanske Teodozijske čete po-
ganske legije cesarja Evgenija. Z grofovsko sla-
vo Attemsov pa je na gradišču zrastle grad in
mesto. Ko so pa l. 1842 prenesli okrajno sodni-
jo v Ajdovščino, je Sv. Križ jel propadati. Pa
vendar lahko doživljaš v tem mestecu, ki kar
ne spada v sredo vipavskih dobrih, srednjeve-
ško mestno romantiko. Križana sta tudi dva
znana moža: sloveči pridigar kapucin Janez
Svetokriški, ki je od l. 1691. do 1707. izdal v
Benetkah in Ljubljani pet debelih knjig s pri-
digami v tedanjem vipavskem narečju; drugi je
grof Kalin, zgodovinar na dvoru cesarja Fer-
dinanda.

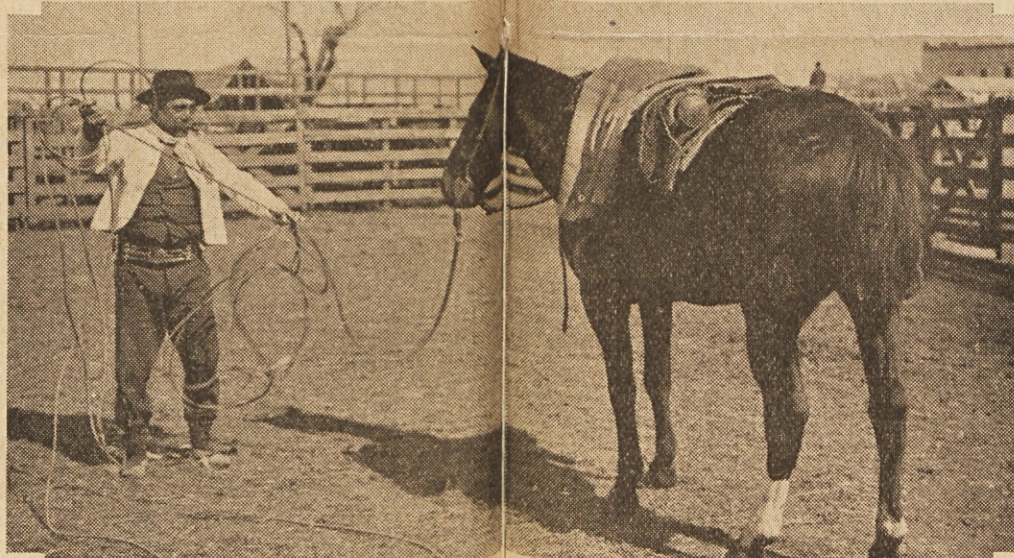
Pod Križem pelje cesta v Male in Velike Žab-
lje s starim grajskim poslopjem, odkoder do-
speš čez Vrtočve in klanec pod Školjem v Brani-
ško dolino. Od Križa proti severu pelje cesta
v žagarski Lokavec in k Slokarjem, kjer se
ustavljajo s hlodi obloženi trnovski vozovi. Od
Siokarjev se vije cesta pod divjim skalovjem in
skozi predore v Mačjem kotu do Predmeje. Ce-
sta se boči pod pravim planinskim svetom, sre-
di dolomitskih tvorb; tu je že omenjena Smr-
kava baba. Zdi se, da te bo cesta privedla na
kak ozek vrh, a kar nakrat zatemnijo pogled
na desno in levo gosti gozdovi in cesta se tiho
vleče pod stoletnim smrečjem tja do robov Tre-
novega. Na desno od Predmeje imaš raztresene
Otelčane, ki se štejejo bolj za Vipavce kot za
Gorjane. Les, oglje in čipke jih rede, nekaj po-
lja je za pribojčjek. Na levo pa kaže cesta na
pravo trnovsko planoto. Sredi pota med Pred-
mejo in Selovcem je gozdarska koča in nad
njo vrh 1305 m; temu pravijo Vipavei Čaven.
Lep pogled je na vasi spodaj: Stomaž, Skrilje,
Kamnje, Vrtovin, Gojače, Malovše, Osek in dru-
gih polno tja preko cvetočih Batuj, ki so se
mehko stisnile h kolenom sivega Čavna kot k
dedeku poslušat pravljice o hudiču, ki je iz
(Sklep: Naslednja stran pod črto)

Večerna idila z argentinskega kampa

Prva brazda v deviško zemljo, ki jo je pred kratkim pokrival neprečuden pragozd

El gaucho

Posebno lepe živali, živalsko plemstvo, je treba zaznamovati, da ostanejo za pleme in jih ne pošiljajo v mesar

Srečko Ferfolja, Resistencia, Chaco:

Zanimivosti iz Chaca

Mnogoštevilni slovanski živelj po severnih
argentinskih pokrajinah, ki doslej še niso po-
znale krize in revščine, preživlja danes posebno
v Chacu težke in žalostne čase.

Radi brezvestnih izkoriščevalcev razjarjeni
in obupani čakareri so sklenili, da letos ne bo-
do pospravili poljskih pridelkov, posebno bom-
baža, češ da s svojimi trudi in znoji ne bodo
polnili samo nenasitnih malh židovskih odu-
hov, ki so jim ponujali za njihove pridelke ta-
ko sramotno nizke cene, da bi se niti žetev sama
ne izplačala, kaj šele seme, sejanje in obdelova-
nje.

Ko sta poleg tega še obe veliki židovski bom-
bažni nakupovalni družbi Bunge y Born in
Dreyfus tako zelo, tako nenadoma in nepriča-
kovano, in tako brez vzroka znižali ceno glav-
nemu pridelku Chaca, bombažu, so segli raz-
jarjeni kmetje po skrajnih obrambnih sred-
stvih, po orožju in požigih, ker so bili mnenja,
da drugače ne morejo dovolj ščititi svojih in-
teresov. Policija je sicer nekaj kmetov areti-
rala, vendar so vsaj deloma dosegli svoj namen:
zdramili so argentinsko javnost, ki je stopila
vsa brez izjeme na njihovo stran, in argentin-
sko vlado, ki je poslala v Chaco svojega opa-
zovalca, da razmere na licu mesta temeljito
prouči.

Važno je poudariti, da so začeli stavkati pred-
vsem slovanski koloni, zlasti Bolgari. In da je
pokazalo revolucionarno gibanje tudi takojšen
praktičen uspeh: ravno tako, kakor so preje
naglo padale, so začele sedaj cene bombažu ra-
sti. Iz 230—250 pesov so prvotno padle na pe-
sov 150—160, sedaj pa so se že spet dvignile na
\$ 190—200 za tono surovega bombaža s seme-
nom, pri čemer se je točno izkazalo, da so vrgle
ceno izključno samo brezvestne špekulacije na-
kupovalnih veletvrdk.

Slovanske kolonije v Chacu datirajo šele pri-
bližno od leta 1912. Takrat so odšle v Chaco
zlasti večje skupine Črnogorcev in Bolgarov, ki
so se naselili v okolici Saenz Peña, Cuchilli, Las
Brenas, Charate, Campo Largo in Corzulla, kas-
neje tudi v Quitilipi in Machagay, kjer je zna-
na posebno Tambora, ena izmed najmočnejših
jugoslovanskih kolonij.

same jeze hotel nanesti kamenja s Čavna na
rodovitno polje, pa se mu je pas utrgal, ko je
žejen lokal iz potoka, in se mu je pečina z ra-
men zvalila in ostala na mestu kot Ravenski
školj, ali o velikem jezeru v votlem (1) Čavnu,
ki poji studence v telh vaseh in o drugih čudnih
rečeh, ki so vredne popisa, a bi zanje trebalo
debelih bukev.

Vse podčavenske vasi ne leže v dolini, marveč na
srednji višini 200 m, kjer vro na dan številni studenci.
Da so pod Čavnom kraške votline, priča n. pr. "Piha-
lo" ob stezi na vrh Čavna. Iz te luknje piha leden
zrak, včasih se čuje tudi šumenje vode. Nad Črničami
n. pr. je hrib Slemšica, ki se boči nad kraško še neraz-
iskano jamo. Naravna kraška jama je tudi klet črniške-
ga farovža s "podzemskim potočičem", ki v enem kotu
izvira, v nasprotnem pronica.

Za temi prvimi pa so se začele stekati v Cha-
co cele trume Slovanov, Čehov, Slovakov, Po-
ljakov, Rusov, Jugoslovanov itd., in danes lah-
ko z mirno vestjo trdim, da pridelajo Slovani
na primer od približnih skupnih 130.000 ton
bombaža s semenom, svojih 80.000 ton, dočim
odpade ostalih 50.000 ton v glavnem na Fur-
lane in Španee.

Slovani imamo torej v svojih rokah približ-
no 70% celotnega bombažnega pridelka v Cha-
cu. Kljub temu je naš gospodarski vpliv nez-
naten, trgovina pa je kratko vsa v tujih rokah!
Kljub bogastvu in številu in pridnosti ne po-
menimo danes Slovani v Chacu skoro ničesar.

Zakaj tako?

Manjka nam pametne in smotrene organi-
zacije!

V Resistenciji nas živi 14 Slovencev in dobrih
petdeset drugih Jugoslovanov. Pred kratkim
smo se začeli zbirati in prihodnjo nedeljo, dne
17. junija, bomo imeli prvi sestanek za ustano-
vitev našega društva. Trideset se jih je za dru-
štvo že izjavilo, pod pogojem, da ne bomo vo-
dili nobene politike, ki je prišla na tako slab
glas.

Žalostno je, da se naši ljudje tako radi in ta-
ko hitro odtujijo svojemu ljudstvu in rodu, po-
seбно, če jim je bila sreča mila in so se povzpe-
li na kakšno boljše mesto. Vsa čast pa tistim na-
šim ljudem, ki se trudijo, da bi zaposlili našega
človeka, če le morejo, in čeprav ga niso preje
poznali. Kdo pa nam bo pomagal, če si ne bomo
medseboj.

S prijateljem Črnogorcem sva obiskala pre-
tekli teden Corrientes, glavno mesto istoimen-
ske province. Corrientes leži onstran reke Pa-
rana, skoro ravno nasproti naši Resistenciji
oziroma njenemu pristanišču Barranqueros.

Vožnja z balso, posebnim državnim prevo-
nim čolnom, traja tri četrt ure in stane 50
ctvs. Nazaj nas pripelje radi vodnega toka
nekoliko preje.

Kakšna razlika med našimi slovanskimi vo-
dami, na primer bistro Sočo, deročče Dravo ali
Savo, in umazanim Parana, ki se leno vije
med tolikimi otoki! Na obeh straneh sama ne-
pregledna gozdna ravan, nobenega strmega
brega.

In Corrientes!

Razočaral me je. Vse je nekam malomest-
no provincijalno, vaško, tesno in dušče. Še
zrak je nekam težak in dušče, čeprav nima
Corrientes nobene industrije. Mali in zane-
marjeni glavni trg, ki mu pravijo ravno ta-
ko ko pri nas v Resistenciji, "25 de Mayo", se
mi je naravnost zagnusil. Večina mestnih hiš
je pritličnih, zidanih v starem kolonijalnem
stilu, s pokrito galerijo ob cesti, brez umetnosti
in zanimivosti. Samo lepe cerkve so me neko-
liko vzradostile, posebno ona na že imeno-
vanem trgu 25 de Mayo, na katero se bom
o priliki še povrnil.

PIERRE L'ERMITE:

DEKLICA Z ODPRTIMI OČMI

"Ah, če bi tebe ne imela, Rolandica moja!"

"Glejte, saj sem vendar tu. Sicer pa, čeprav bi mene ne bilo, bi Vam ostala še vedno tista dobra dušica, tako nesrečna..."

"...Kdo neki?"

"E, to pa boste vendarle uganili."

"Rečem ti, Rolanda, da ne uganem pa ne uganem ničesar več..."

"Recimo, da se kliče... Roger Maude. To da pogleda na načrtu, kako daleč je do cerkve Sacré-Cœur... O, to je čisto blizu... Tam je neka ulica Lepic... Mislim, da bo to najkrajša pot. No, kaj pa potem?"

"Dvoje: rada bi videla slona v botaničnem vrtu. Moj ded, ki je potoval okoli sveta, mi je često pripovedoval o tem slonu. Potem bi si pa rada ogledala velike trgovine..."

"Tetka, če hočete obiskati velike trgovine, Vam svetujem, da greva rajši dopoldne... zvečer je namreč preveč ljudi; ne prideš nikamor in vsaka izbira je nemogoča... Kakor vse kaže, odhajajo Parižani okoli štirih popoldne z doma."

"Kaj, če bi šli torej najprej tja? V cerkev pojdeva pa zvečer."

"V redu! Kje imate klobuk? Torbico... e, dragoceno torbico! Zdaj pa pojdiva!"

"Ampak pod nobenim pogojem ne maram v podzemsko železnico Tega pa ne..."

"Tudi mene ne mika. Po tem, kar sva doživeli pred včerajšnjim, sem si rekla: naj velja, kar velja!... V Parizu sva le za nekaj dni in ne prideva nikdar več... Torej čemu bi obračali beliče! Ko bova vse napravili, to se pravi, malo prej, bova sedli na vlak in — hajd, nazaj v Noirmoutier! Ali smem vprašati koliko denarja imate v torbici?"

"Tri tisoč pet sto frankov..."

"To je prava bogatija In ves ta denar imate v torbici?"

"Da."

"Le glejte, da je ne izgubite!"

"Brez strahu."

"Torej naročiva voz!"

"Kje ga boš pa dobila?"

"Oh, čim stopiva na ulico... Na trgu Clichy jih je, kolikor jih hočete... Lahko rečem tudi vratarju, naj pošlje ponj."

"Glej, glej, kako si že dobro poučena!"

"O, izvrstno, kajne? Koliko sem se naučila v štiri in dvajsetih urah!"

Vse se je točno ujemalo in nekaj minut pozneje sta se teta in Rolanda poljali proti bližnji veliki veletrgovini.

Tedaj šele se je teta Cecilija popolnoma zavedla.

Bilo je deset dopoldne.

Pod mlačnim oktoberskim solncem se je Pariz že dramil, ne da bi bila še gneča.

Toalete so zbudile pozornost tete Cecilije, ki je imela posebno veselje do stvari, radi katerih se mora zgražati... oh, pač mala hibica med njenimi čednostmi.

Kratka krila, svetle nogavice, mali moder- ni šolenčki, pristrizeni lasje, izložbe trgovin, mimo drveči avto ognjegascsev, mestni stražniki z belimi palčicami, prečnice, ulice v prepo- vedani smeri... dijaška povorka... ogromen avto, ki je bil natrpan z Amerikanci in An-

gleži — vse to so bile stvari, ki so veselile teto Cecilijo.

"Kako lepo!... Pestro!... Živahno!..."

Nekje v najglobljem kotičku se zopet zbuja v nji skušnjava, da bi se malce navžila tega življenja... da bi vzdrgotala v tem drgetu... da bi si ogledala vsak dan košček vsega tega... Ah, teta Cecilija! Teta Cecilija!... Pozor!... Spet se te polasča hudobec in s seboj ima še bolj premetene pomagače!...

"Če misliš, da te ne bo preveč utrudilo, Rolanda, se bova nekoliko sprehodili po boulevardih..."

"Hotela sem Vas povesti v boulognski gozdič..."

"Ah, veš kaj, pustiva rajši gozdič pri miru. Komaj ga imava za seboj, pa naj greva spet noter? Boulognski gozdič in pa gozdič la Chaise — kakšna razlika naj bi bila neki med njima?"

"Kakor želite, tetka... Zase imam eno samo željo! ta je, da bi Vas videla srečno."

"Veruj mi, danes sem popolnoma srečna."

"Glejte, že sva dospeli..."

"Že!..."

Zares se je voz ustavil pred razkošno pro-

dajalno, polno novotarij. Prav tedaj so jahali po ulici pariški stražniki. Teta Cecilija je stala kakor ukopana in občudovala blestečo konjenico. Rolanda je medtem plačala voz- nika, voz je odšel... in teta Cecilija je še vedno vsa prevzeta občudovala jahače.

"To ti je pa vendar-le nekaj drugega kot pomorščaki v Herbaudiére!"

"Tetka, kdo bi primerjal..."

"Seveda, seveda... Toda usnjene hlače, poglej, kakršne imajo, veljajo gotovo pol premoženja!"

"Tega ne vem..."

Teta Cecilija se oddahne:

"Veseli me, da sem videla te jezdece..."

Nato vstopita skozi glavni vhod; vratar v bogati livreji jima spoštljivo odpre vrata.

"Tukaj naju prijaznejše sprejemajo nego pri Maudejevih!"

"Kaj bi še mislili na to!..."

"Ne morem, pa ne morem pozabiti..."

Tako sta prišli v prve prostore neizmerne trgovine. Teti Ceciliji je kar sapo zapiralo. To je vendar palača iz "Tisoč in ene noči"! Ne ve, kam se naj ozre, tako vabi sleherna stvar in draži oko. Od izložbe do izložbe hiti kakor velik metulj od cveta do cveta. Nenadoma se je odprla zavora njene noirmoutierske zgovornosti in vsak hip kliče Rolando:

(Nadaljevanje)

BANKA PRIJATELJ

POŠLJITE DENAR V DOMOVINO SAMO TEM GOTOVIM POTOM

Kadar hočete poslati denar v domovino, napravite to
potom naših

Poštnih pošiljk,

ki se izplačujejo gotovo s povratnim potrdilom
prejemnika.

Brzovjavne pošiljke

se izplačajo v šestih dneh in na isti način. Javite
se na našem

SLOVENSKEM ODDELKU

ki je odprt od 9 do 18 ure, ob sobotah pa od 8.30 do 11
ure, ali nam pošljite pismeni nalog, ki ga bomo takoj
izvršili. Prašajte Vaše prijatelje, ki se že več časa poslu-
žujejo naše banke.

The FIRST NATIONAL
BANK of BOSTON

FLORIDA 99

Pueyrredón 175 — Av. Gral Mitre 301 (Avellaneda) — Córdoba 1223 (Rosario)

POVERENJE

VLJUDNOST

HITROST

SIGURNOST

6.000 zadrugarjev, pod dobrim in spretnim vodstvom mora doseči uspehe, kakor jih dosejajo samo privilegirani velekapitali, in morajo vzbuditi simpatije vseh slojev.

Aj, koliko nasprotnikov so imeti ti zadrugarji ob začetku!

Ko je dospelo prvo pivo med občinstvo, so velekapitalisti piva najeli priganjače, ki so se vozili v avtomobilu od enega almacena do drugega, tam trgali reklamne table zadružne pivovarne, črnili njih pivo, da je manjvredno, razširjali vesti, da bodo velekapitalisti prav kmalu kupili to novo pivovarno, ali vse zama. "Nova pivovarna" je po enem letu obstoja razdelila med svoje zadrugarje 8 odstotkov dividend, kar seveda velekapitalistom ni bilo prav kajti doslej so bile visoke pivovarniške dividende privilegij lastnikov velikih kaptalov.

Deleži nove pivovarne so po 100 pesov, svota ki jo zmore tudi navaden delavec. Ali da bi delnice ne prišle v roke velekapitalistom, se vsaka delnica glasi na ime in imetnik svoje delnice ne more prodati brez dovoljenja upravnega sveta, ki seveda budno čuva, da delnice ne pridejo v roke pivovarniškem "trustu". Ni dvoma, da bo veljal en delež, ki stane danes 100 pesov, za par let 2—3 krat toliko. Saj smo videli kako je bilo z delničarji "Cervecería Córdoba": tekom mnogo let so služili po 10—15 odstotkov letno na dividendah končno pa so še svoje delnice prodali po 4.000 pesov, med tem ko so jih veljale komaj po en tisoč.

V čemer vidim največjo garancijo za uspeh tega zadružnega podjetja, so almacenerji in gostilničarji, ki tvorijo skoro 40% vseh zadrugarjev, in bodo seveda največji propagandisti podjetja, s kojim so enega duha in ene misli.

Mnogi imenujejo almacenerja zastupljevalca ljudstva. Ali raznih velikih industrij, ki brez najmanjše mrvice vesti izdelujejo produkte, ki so zdravju škodljivi nihče ne našteva med zastupljevalci ljudstva!

V zadružni pivovarni so mi zatrjevali, da ne vporablajo za fabrikacijo piva ničesar drugega kot 3 produkte: hmelj, ječmen in kvas, ter da njih pivo ne vsebuje niti enega atoma strupenega metilnega ali anilnega alkohola.

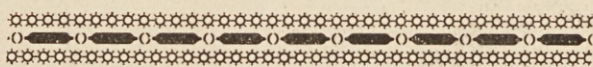
Žalibog ni bilo vedno tako v Argentini.

Za časa svetovne vojne argentinske pivovarne niso mogle nabavljati hmelja iz Evrope, vporablale so kot nadomestilo koruzo. Posledice v pivskih želodeh so bile neizogibne: ako si spil 3—4 čaše piva, te je čez 2 uri zaskelalo u želodec, kot da si spil raztopljeno žvepleno kislino.

Tovarna sama je začela delovati dne 3. febr. 1933. Njena produktivna zmoglost je bila ob

ARGENTINSKI FILMI

PIŠE FRANC DALIBOR

otvoritvi 150 tisoč litrov piva na dan. Ali navdušenje zadrugarjev, pivcev ter prodajalcev se je že koncem l. 1933 tako pomnožilo, da je morala zadružna tovarna povečati svojo produkcijo na dnevnih 200.000 litrov, to je kakih 6 milijonov steklenic na mesec, poleg piva v sodih. Iz tega se razvidi na kako rodovitna tla je padla v Argentini zadružna misel.

Kar me je najbolj razveselilo v tej pivovarni so njene kulturne naprave. V mislih imam pred vsem njen salon za slavnosti. Slavnostna dvorana je 115 metrov dolga ter ima prostora za 2000 oseb. V prvi vrsti je namenjena, za vsakoletne zadružne občne zборе. Ali, da bi služila samo zadrugarjem, se je zdelo ustanoviteljem preozkosrečno. Določili so, da sme v dvorani brezplačno vršiti svoje prireditve vsako kulturno društvo brez ozira na narodnost. Ta prekrasna dvorana mi kar ne gre iz glave ter mislim, da je edinstvena v celi južni Ameriki.

Poleg slavnostne dvorane se nahajajo kopalnice, garderobe ter telefonske govorilnice. Dalje buffet, kjer pogostijo vsakega gosta s pivom in slanino. Bufetska dvorana je opremljena s prelestnimi slikanimi okni, tako da se ti zdi kot bi se nahajal v kakšnem gotskem svetišču. Slike predstavljajo življenje na kampu ter nosijo verze argentinskega ljudskega pesnika Martina Fierro. V bufetni dvorani je nad 70 miz. Seveda ne manjka odra za orkester. Pod njo so razvrščene kuhinje ter naprave za točenje piva!

Dalje me je peljal vodnik v metalurški delavnice, z dobrimi tremi stotinami delavcev. V mizarnici delajo, glavno hladilne omare za zadružne gostilničarje.

Stavba za varenje piva je petnadstropna!

Iz nje je samo korak v kemični laboratorij, kjer češki in nemški strokovnjaki vršijo svoje učene poizkuse.

Preidemo v dvorano za fermentacijo in občudujemo ogromne sode po 5.000 litrov, ki so bili napravljeni iz naše slavonske hrastovine. Ogromne kleti, kjer se vrši zadnji proces dozoritve imajo stalno temperaturo dveh stopinj pod ničlo.

V oddelku za steklenice ne poznajo ne noči ne dneva temveč neprenehoma delajo vseh 24 ur, v treh presledkih. Samo steklenice in sodi predstavljajo vrednost preko enega milijona pesov!

V sodarnici je nakopičenih okrog 12 tisoč hrastovih sodov. V tem oddelku dela tudi par Čehov in Hrvatov.

Tudi par Slovencev sem zasledil v tem ogromnem podjetju. Da smo se znali Slovenci pri tem podjetju vrniti tudi na boljša mesta nam dokazuje dejstvo, da je poslovodja skladišča v Banfield F.C.S. naš rojak g. Alojz Jazbec.

Na dvorišču pivovarne sem videl prekrasen Pullmann autobus last pivovarne. Z njim prireja pivovarna ob poletnih nedeljah brezplačne izlete v okolico Buenos Airesa.

Kakšno gigantsko moč nam predstavlja zadružništvo!

Nueva Cervecería Argentina je brez dvoma izmed največjih zadružnih podjetij Južne Amerike. Šest tisoč denarnih slabičev se je našlo v bratskem objemu pod praporom: Eden za vse in vsi za enega. In dosegli so cvetoče milijonsko podjetje. V izkazu narodne banke (Banco de la Nación) za mesec marec 1934 sem čital, da je v tem času ležalo po buenosaireskih bankah mrtvega kapitala okrog 900 milijonov pesov moneda nacional. Da bi samo del tega kapitala oživel posušene žile argentinskega narodnega gospodarstva, mahoma bi bil konec moreče krize. Toda zdi se, da večina argentinskega prebivalstva skriva svoj denar po slamanjačah ali po bankah na 2—3 odstotkov obresti.

Mi Slovenci, ki smo imeli v stari domovini skoro več zadrug kot skednov, smo v Argentini brez vsake podobne organizacije. Znano je, s kakó milim očesom gleda argentinska vlada na zadružno gibanje ter ga vsestransko gmotno in moralno podpira. Samo odziv občinstva je preslab.

Slovencev nas je v Argentini preko 25 tisoč, dovršen del mizarjev in zidarjev. Nobena čarovnija bi ne bila ustanoviti na primer stavbinsko zadrugo, ki bi prevzemala stavbe na svoj lasten račun. Samo edinstvi je treba! Čez noč, da bi sami ne vedeli kdaj, bi se zadrugarji iz podložnih delavcev spremenili v gospodarje.

Zadružništvo je bodoča faza človeškega razvoja!

V Angliji je zadružništvo tako napredovalo, da kapitalizem izginja in da dan na dan prehajajo ogromne tovarne v last zadružništva, ki se zdi poklicano, da reši najbolj pereče probleme današnje družbe.

Moje skromno mnenje je, da bi več zaleglo in koristilo táko skupno delo, kakor prazno slovensko tarnanje in zabavljanje.

Konec VI. filma.

Cenjenim Slovincem naznanjam, da sem kupil vsem dobro poznano gostilno Vovk in Colja. Ker sem restavracijo popolnoma prevredil, dajem vsem cen. gostom najboljšo postrežbo po zmernih cenah.

Zelo pripravno za bankete, svadbe, krst itd. Strežaji kakor tudi kuhar so Slovenci z večletno prakso.

Cenjenim Slovincem se najtopleje priporoča

LIONI in BERNADOTE

Ulica GARMENDIA 4879

FRANC KLAJNŠEK, zidarski majster

Calle MARCO SASTRE 4351,

esq. Sanabria, Villa Devoto

BUENOS AIRES

U. T. 50-0277

V dar dobite

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6 \$, lepo sliko v barvah

Atelje MARKO RADALJ

F. Quiroga 1275

DOCK SUD

RESTAVRANT S PRENOČIŠČEM

"Piemontes y Triestino"

Prvovrstna kuhinja vseh vrst jedil, kakor tudi vsakovrstne pijače na željo.

Prvovrstne sobe za samce in družine po nizki ceni. — Se priporoča cenjenim rojakom in rojakinjam lastnik

JURIJ LUDVIK in drug

NECOCHEA 1122-24 (Boca) — Bs. Aires

"Potrpeti je treba!" je ponovil, žvečil dalje in še dodal: "Da bi vsaj moja nesreča izpametovala vse neubogljive otroke in one, ki se ne marajo učiti!... Potrpljenje, potrpljenje!..."

"Kako pa, še potrpljenje naj bi imel!" je zavpil gospodar, ki je ta trenutek stopil v hlev. "Kaj misliš, lepi moj osliček, da sem te kupil samo zato, da bi te pojil in krmil? Kupil sem te, da mi boš delal in mi pripomogel do zaslužka. Na noge, dvigni se hitro! Z mano pojdi v cirkus in naučim te skakati skozi obroče, razbijati z glavo papirnate bačve in plesati valček in polko, stoječ na zadnjih nogah."

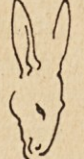
Ubogi Storžek se je moral hočeš nočeš naučiti vse te lepe reči; a da se jih je naučil, je bilo treba treh mesecev in neredko je pel bič...

Končno je prišel dan, ko je mogel gospodar naznaniti resnično izvanredno predstavo. Lepaki najrazličnejših barv so kričali s cestnih vogalov:

**Velika slavnostna
PREDSTAVA**
Nocojnji spored
PRILJUBLJENI SKOKI

IN VRTOGLAVE VAJE VSEH UMETELNIKOV
in vseh kaj družbe obel, spolov IN POTEM
NASTOPI PRVIČ SLOVITI OSU
STORŽEK - imenovan ZVEZDA PLESA
Cirkus bo razsvetljen po dnevi -

Ta večer je bil cirkus, kot si morete misliti, že eno uro pred začetkom predstave natrpano poln. Ne v vrstah ne v ložah ni bilo mogoče več dobiti sedeža in tudi navadne vstopnice za stojišča ne, če bi jo tudi plačal z zlatom.

Cirkuške klopi v krogu so mrgolele otrok, deklic in dečkov vsake starosti, ki jih je tresla mrzlica pričakovanja in radovednosti, kako bo plesal sloviti Osu Storžek.

Po odigranem prvem delu predstave je na-

STORŽEK

Po LORENZINI — LOVRENČIČU

stopil pred natrpanim občinstvom. Ravnatelj družbe, oblečen v črn suknjič, bele nogavice, dolge do stegen, usnjene škornje, ki so segali do kolen, poklonil se je globoko in slavnostno spregovoril:

"Visoko spoštovano občinstvo! Gospodje in gospe! Ponižno podpisani, bivajoč mimogrede v tej prekrasni prestolnici, sem si štel v čast in veselje, da predstavim temu razboritemu in najodličnejšemu občinstvu sijajnega osla, ki je imel že čast plesati pred obličjem Njegovega Veličanstva Cesarja na vseh prvovrstnih dvorih Evrope.

In se vam zahvaljujem in pomagajte nam s svojo vzpodbujajočo navzočnostjo in vztrajajte do konca!"

Nagovor je zbudil mnogo smeha in mnogo ploskanja, a ploskanje se je podvojilo in se spremenilo v gromovito navdušenje, ko se je prikazal sredi cirkusa Osu Storžek. Bil je slavnostno opravljen. Imel je nov oglavek iz svetlega usnja, okrašen z medenimi pokrovmi in bombažastimi franžami, za ušesi je imel dve beli roži in griva mu je bila nakodrana in vanjo so bile vdete cvetice iz rdeče svile, okoli života je bil prepasan z zlatosrebrnim pasom in rep je bil ves opentljan z mareličnorumenimi in sinjemodrimi baržunastimi trakovi. Kratkoterminalo, bil je osel, da bi se človek vanj zaljubil!

Ko je Ravnatelj predstavil občinstvu osla, je še spregovoril:

"Spoštovani poslušavci! Ne bom vam kvasil laži o velikih težkočah, ki sem jih imel, preden sem ukrotil in obrzdal to žival, medtem ko se je svobodno pasel z gore v goro v planjavah vročega pasu. Poglejte, prosim lepo, kaka divjost mu še kaplja iz oči, ker sem bil primoran, ko so bila zaman vsa sredstva, da bi ga udomačil primerno civiliziranim četveronožcem,

upotrebljati prijetno korobaško narečje. Toda vsa moja prijaznost ni pri njem nič izdala in me je naravnost večkrat ogorčila. Zato sem, sledeč sistemu Galles, našel v njegovi lobanji majhen koščen listek, v katerem je spoznala medicinska fakulteta v Parizu redivni čebulček las in plesa in skokov skozi obroče in bačve, podložene s papirjem. Občudujte ga in potem sodite! Preden pa se razdružimo, dovolite, o gospodje, da vas povabim k dnevni predstavi, ki se začne jutri zvečer, a v slučaju, če bi deževno vreme grozilo z vodo, se bo vršila predstava namesto jutri zvečer pojutrišnjem ob 11 predpoldne po kosilu."

In Ravnatelj je napravil vnovič globok globok poklon na vse strani in se obrnil proti Storžku in mu rekel:

"Pogumno, Storžek! Preden začnete s svojo umetnostjo, pozdravite lepo odlično občinstvo, gospode, gospe in otroke."

Storžek je ubogal, upognil je svoj prednji koleno na tla in je klečal toliko časa, dokler ni švignil Ravnatelj z bičem in zaklical:

"V korak!"

Osel se je dvignil na vse štiri in je začel krožiti po cirkusu, hodeč vedno v koraku.

Čez nekaj časa je zaklical Ravnatelj:

"V dir!"

In Storžek je ubogal na povelje in spremenil korak po ukazu.

(Dalje prihodnjič)

Prva čevljarska
delavnica na Dock-Sudu

GJURO ŠTAJGAR

CALLE LONDRES 1430
DOCK SUD

ZUBOZDRAVNICA
Dra. Samoilović de Falicov
in **FELIKS FALICOV**
Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure
DONATO ALVAREZ 2181
U. T. 59 - 1723
Trelles 2538

**POZOR
ROJAKI!**
Krojačnica
in trgovina
z manifakturnim blagom, ter sploh z vsemi potrebščinami
Cene konkurenčne
Se priporoča

**SEBASTIAN
MOZETIČ**
OSORIO 5025
LA PATERNAL
BUENOS AIRES

Edina naša slovanska lekarna
Pojasnilo o vašem zdravju lahko dobite
osebno ali pismeno v moji lekarni

Franjo Huspaur
DOCK SUD
(Prov. Buenos Aires)
calle **FACUNDO QUIROGA 1441**
nasproti komisarije

Diplomirana babica
ANA CHARPOVA
v Pragi in Buenos Airesu

Ima odlogetno prakso v porodnišnici v Pragi in v bolnici Rawson v Bs. Airesu.
Sprejemajo se penzionistke, posebno s kampa.

calle **COLOMBRES 178**
U. T. 62 Mitre 3755
(1 kvadra od Rivadavia)